

Conjunctuurindicator

september 1989

Conjunctuur op plateau

De DNB-conjunctuurindicator in figuur 1 vertoont tot en met november aanstaande een blijvend hoog niveau. Daarmee lijkt de conjunctuur op een hoogvlakte te zijn aangekomen. Een dergelijke afvlakking na de sterke conjunctuurverbetering van 1988 vormt een indicatie dat de groei de komende maanden verder zal afzwakken.

In het licht van de huidige belangstelling voor middellange-termijnvoorspellingen in verband met de verkiezingen, de komende kabinetsformatie en de uitstippeling van het te voeren beleid, zou men de vraag kunnen stellen of aan het beloop van de conjunctuurindicator tot op heden enige informatie kan worden ontleend over het conjunctuurbehoop in de komende jaren. Een indicatie, zij het een heel onzekere, zou kunnen worden verkregen met behulp van de gemiddelde duur van de op- en neergang van de conjunctuur uit het verleden. Zo zou men als het laatste omslagpunt een conjunctureel dal betref, een conjuncturele top kunnen voorspellen met behulp van de gemiddelde duur van de expansiefase¹. Een dergelijke vorm van conjunctuurvoorspellen is ook gehanteerd in het *Rapport conjunctuurbeleid in de jaren tachtig* van de Commissie Economische Deskundigen van de SER, juni 1984 (blz. 53).

Tabel 1 geeft een datering van conjuncturele omslagpunten gebaseerd op de productie in de verwerkende industrie voor de jaren 1967-1988. Over deze periode is de gemiddelde expansieperiode 23 maanden en de gemiddelde contractieperiode 25 maanden geweest.

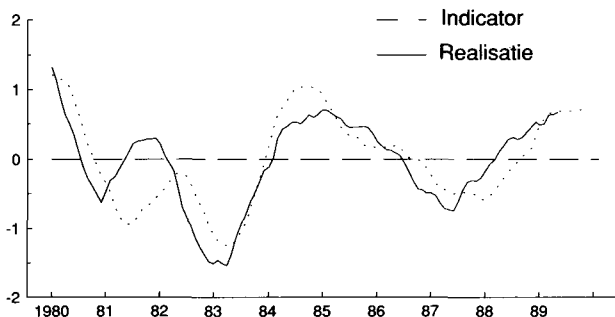
Tabel 1. *Conjuncturele omslagpunten gebaseerd op productie in de verwerkende industrie (1967-1988)*

Datering	Duur in maanden		
Dal	Top	Expansie	Contractie
Augustus 1967	Augustus 1970	36	—
Mei 1972	Maart 1974	22	21
Juni 1975	Oktober 1976	16	15
Februari 1978	Oktober 1979	20	16
April 1983	Januari 1985	21	42
Juni 1987	—	—	29
Gemiddeld in maanden		23	25

De expansiefase die begon na het laatste dal van juni 1987 zal, naar het zich laat aanzien, langer duren dan de gemiddelde duur van circa twee jaar. De indicator laat nog geen omslagpunt zien, maar het conjunctuurbehoop maakt een omslag in de nabije toekomst aannemelijk. Het extrapoleren van de huidige stand van de conjunctuur op basis van de gemiddelde expansie- en contractiefasen uit het verleden leidt derhalve tot een conjuncturele top in het begin van 1990. Zou deze voorspelling uitkomen dan zou vervolgens circa twee jaar later, begin 1992, een conjunctureel dal worden verwacht, gegeven de gemiddelde contractieduur van circa twee jaar.

Op grond van deze puur mechanische benadering zou kunnen worden verwacht dat er in de beginjaren van de komende kabinetsperiode (1990-1994) sprake zal zijn van

Figuur 1. *DNB-conjunctuurindicator*

laagconjunctuur, met vervolgens in de latere jaren een conjunctuurherstel.

Tabel 2 geeft de conjuncturele afwijkingen uitgedrukt in de groei van de productie in de verwerkende industrie. Sinds 1967 heeft de kwalificatie hoog- respectievelijk laagconjunctuur betekend dat de groei gemiddeld circa 2,5 procentpunten afweek van de trendmatige groei. De huidige trendmatige groei in de productie is circa 2%. Voortzetting van een dergelijke trendmatige groei gecombineerd met de uitkomst van tabel 2 zou een scenario van gestaag oplopende groei voor de eerstkomende jaren kunnen inhouden.

Tabel 2. *Conjuncturele afwijkingen in de groei van de productie in de verwerkende industrie, in procentpunten*

Datum omslagpunt	Dal	Top
Augustus 1967	-2,5	
Augustus 1970		1,9
Mei 1972	-2,1	
Maart 1974		4,9
Juni 1975	-5,3	
Oktober 1976		2,3
Februari 1978	-1,6	
Oktober 1979		2,8
April 1983	-2,7	
Januari 1985		1,2
Juni 1987	-1,2	
Gemiddeld	-2,6	2,6

Conclusie. De DNB-conjunctuurindicator voorspelt voor de komende maanden een vrijwel constant niveau van hoogconjunctuur. Voorspellingen voor de middellange termijn zijn met behulp van de indicator niet echt te geven. Een wat speculatieve extrapolatie van het tot op heden signaleerde conjunctuurpatroon suggereert een conjuncturele top rond of na de komende jaarwisseling en een conjunctureel dal begin 1992.

1. Vgl. ook M.M.G. Fase en J.A. Bikker, De datering van economische fluctuaties: proeve van een conjunctuurspiegel voor Nederland 1965-1984, *Maandschrift Economie*, jg. 49, 1985, blz. 299-332.